

สรุปและข้อเสนอแนะ

ขอสรุป

จากการวิเคราะห์ที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า การพิจารณาในเรื่องของการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าของสินค้าอุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ ของประเทศไทยเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งของการวางแผนพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ และปรากฏว่าการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าของสินค้าอุตสาหกรรมที่ได้คัดเลือกมาประมาณ ๔๐ ชนิด ได้ประสบผลสำเร็จมากพอควร ส่วนใหญ่เนื่องมาจากการสนับสนุนของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน แต่ประเทศไทยก็ยังมีขาดนโยบายและเป้าหมายที่เหมาะสม การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมภายในประเทศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนยังเป็นแบบส่งเสริมให้เป็นการผลิตกระจายไปหมด ไม่เน้นการผลิตกันใดกันหนึ่งโดยเฉพาะ ดังนั้นการผลิตจึงมีทั้งที่ผลิตอย่างมีประสิทธิภาพและไม่มีประสิทธิภาพ ถึงแม้ทางรัฐบาลจะมีหลักเกณฑ์มุ่งการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า แต่สินค้าอุตสาหกรรมบางชนิดก็มิได้มีความสามารถในด้านนี้ แต่รัฐบาลก็ยังส่งเสริมให้ทำอยู่อีก ซึ่งนับว่าเป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากรธรรมชาติโดยเปล่าประโยชน์ และเป็นการไม่ประหยัดเงินตราต่างประเทศด้วย เพราะวัตถุดิบของการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมบางชนิดต้องสั่งมาจากต่างประเทศ แทนที่จะใช้วัตถุดิบภายในประเทศเพื่อทำการผลิต

ผลของการศึกษาในเรื่องการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าของสินค้าอุตสาหกรรมประมาณ ๔๐ ชนิดที่คัดเลือกมา ปรากฏว่ามีเพียง ๑๔ ชนิดเท่านั้นที่มีความสามารถผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าที่ดีที่สุด หมายความว่าสามารถทำการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าได้ตั้งแต่ต้นของการวิเคราะห์ระหว่างปี ๒๕๑๐-๒๕๑๔ โดยใช้แบบจำลองของ Harold G. Vatter แห่ง Portland State University ในการหาอัตราส่วนของการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งทางด้านการผลิตเพิ่มขึ้นภายในประเทศของสินค้าอุตสาหกรรมแต่ละ

ชนิด และทางด้านการค้ากับต่างประเทศ และใช้ข้อมูลส่วนใหญ่ที่ได้มาจากกองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม และจากกรมศุลกากรสำหรับการวิเคราะห์ในเรื่องนี้ ข้อมูลดังกล่าวมักจะมีการปกปิดตัวเลขที่เป็นจริงไว้อย่างใดบ้าง ดังเช่นตัวเลขของปริมาณการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ ที่โรงงานผู้ทำการผลิตมักจะไม่ค่อยจะแจ้งความเป็นจริงให้ทราบ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากต้องการที่จะหลีกเลี่ยงภาษีที่ตนพึงจะเสีย ต้องการที่จะได้การคุ้มครองจากรัฐบาลอยู่อีกต่อไปว่า โรงงานของตนยังไม่สามารถตั้งอยู่ได้อย่างแข็งแรง จึงต้องการการอุดหนุนจากรัฐบาลทางด้านการลดหย่อนภาษีอากรขาเข้า สำหรับวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิตภายในประเทศ หรือสินค้าประเภททุน การตั้งภาษีศุลกากรสำหรับสินค้าขาเข้าในอัตราสูง เพื่อคุ้มครองสินค้าที่ผลิตขึ้นได้ภายในประเทศ เป็นต้น ตลอดจนกลัวคู่แข่งชั้นที่ต่ำกว่าสถานการณ์การผลิตของตน ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นเหตุผลส่วนหนึ่งที่ทำให้ข้อมูลทางด้านปริมาณการผลิตที่กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรมรวบรวมจัดเก็บขึ้นมานั้น เป็นตัวเลขที่มีการปกปิดบางส่วน ซึ่งไม่สามารถจะเชื่อถือได้ถึง ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ แต่ทางกองเศรษฐกิจก็ได้ทำการปรับปรุงให้เหมาะสมแล้วพอควรก่อนที่จะพิมพ์เป็นเอกสารออกมาเผยแพร่ ข้าพเจ้าจึงคิดว่าตัวเลขเหล่านี้ อาจจะมีข้อผิดพลาดอยู่บ้าง เพียงเล็กน้อยซึ่งข้าพเจ้าได้ทำการปรับปรุงอีกครั้งหนึ่งเทียบกับตัวเลขจากแหล่งอื่นอีก เช่น จากธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นต้น จึงนับว่าเป็นตัวเลขที่พอจะเชื่อถือได้พอสมควร ส่วนตัวเลขจากกรมศุลกากรในเรื่องของปริมาณการนำเข้าและส่งออกของสินค้าอุตสาหกรรม ก็ใช้ได้โดยมีข้อผิดพลาดน้อยมาก ดังนั้นการวิจัยที่ได้จากแบบจำลองดังกล่าวในเรื่องเกี่ยวกับการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าของสินค้าอุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ ที่เลือกมาประมาณ ๔๐ ชนิด จึงนับว่าการคำนวณที่ได้ออกมาใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด

สำหรับสินค้าอุตสาหกรรม ๑๔ ชนิดที่ประเทศไทยสามารถทำการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าได้มากที่สุด มีดังนี้

๑. ไชคาไฟ

๒. ไมซีคไฟ

๓. สีทา

๔. อาหารกระป๋องและผลไม้

๕. ผงชูรส	๖. นมข้นหวาน
๗. บุหรี่	๘. ปั่นค้าย้าย
๙. ซีเมนต์	๑๐. ท่อเหล็ก
๑๑. แบคเตอร์	๑๒. รถจักรยานยนต์
๑๓. ยางนอกของรถจักรยาน	๑๔. ยางในของรถจักรยาน

การผลิตสินค้าของอุตสาหกรรมดังกล่าวสามารถทำการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าได้ตั้งแต่เริ่มการวิจัยในระหว่างปี ๒๕๑๐-๒๕๑๔ ดังตารางที่ ๔

เมื่อพิจารณาจากประโยชน์ที่จะได้รับนั้นจากอุตสาหกรรมดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่ามีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นตลอดเวลา จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๙ นั้น แผนพัฒนาอุตสาหกรรมประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ ๆ คือ การพัฒนาอุตสาหกรรมส่วนรวมและอุตสาหกรรมเฉพาะประเภท ดังนั้น อุตสาหกรรมที่กล่าวไว้ข้างต้นจึงเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญสูงในแผนพัฒนาอุตสาหกรรมเฉพาะประเภท

เป้าหมายและนโยบายของการพัฒนาอุตสาหกรรมในระยะ ๕ ปีข้างหน้าจะเน้นหนักไปในทางสนับสนุนและส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อส่งออกเป็นพิเศษ ซึ่งนับว่าเป็นนโยบายที่เหมาะสมแก่สถานการณ์ในปัจจุบันและในอนาคตที่ประเทศไทยจะต้องแก้ปัญหาเกี่ยวกับการขาดดุลการค้าและดุลการชำระเงิน ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องเร่งในด้านการส่งออก เพื่อให้ได้รับเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้น การพึ่งสินค้าออกในรูปแบบวัตถุดิบทางการเกษตรหรือกิ่งสำเร็จรูปย่อมไม่เป็นการเพียงพอ ต้องหาทางส่งผลิตภัณฑ์สินค้าอุตสาหกรรมออกไปจำหน่ายเป็นสำคัญ สินค้าอุตสาหกรรมดังกล่าวก็ควรจะเป็นสินค้าที่ผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าภายในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ก็ควรจะเปลี่ยนเป็นเพื่อการส่งออก เพราะการผลิตทดแทนนำเข้าได้เป็นผลสำเร็จ เป็นเครื่องชี้การส่งออกมีบทบาทอันสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากตลาดภายในประเทศมีขอบเขตจำกัด ทำให้การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมไม่ได้เต็มที่ จึงต้องขยายตลาดให้กว้างขวางขึ้นออกไปยังต่างประเทศ โดยเฉพาะถ้าเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบ

ภายในประเทศทำการผลิตก็จะเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะอุตสาหกรรมดังกล่าวจะสามารถทำการผลิตได้ในต้นทุนที่ต่ำ ดังนั้นการศึกษาในเรื่องของการผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้าของอุตสาหกรรมบางชนิด ทำให้ทราบว่าอุตสาหกรรมชนิดใดบ้างที่มีความสามารถในเรื่องนี้ที่สุด และแนวโน้มในอนาคตก็จะสามารถส่งเป็นสินค้าออกเพื่อลดดุลกับนโยบายตามแผนพัฒนาอุตสาหกรรมปี ๒๕๑๔-๒๕๑๘ ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยสามารถมีสินค้าอุตสาหกรรมอีก ๑๔ ชนิดที่จะส่งออกไปขายต่างประเทศนำเงินตราเข้าสู่ประเทศไทย และช่วยแก้ไขภาวะการขาดดุลการค้าและดุลชำระเงินได้ในที่สุด ผลทางอ้อมที่พึงจะได้รับทำให้ประชาชนของประเทศมีงานทำมากขึ้นเมื่อมีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขึ้น ช่วยเพิ่มความรู้ทางวิชาการและความชำนาญในการจัดการ ช่วยยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้สูงขึ้น เพราะอัตราค่าจ้างแรงงานทางานอุตสาหกรรมมีแนวโน้มสูงกว่าทางานเกษตรกรรม ทำให้การขยายตัวของสาขาอุตสาหกรรมมีผลต่อการกระจายรายได้ในระดับสูง ประชาชนเกิดความต้องการสินค้าเพื่อการบริโภคที่ผลิตได้ภายในประเทศมากขึ้นเมื่อประชาชนเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนที่เพิ่มขึ้น ทำให้ผลิตสินค้าออกมาได้ในราคาที่ถูกลงเมื่อเป็นการผลิตขนาดใหญ่ เมื่อสินค้านำมาถลุงประชาชนก็สามารถบริโภคสินค้าได้โดยทั่วถึงกัน ทำให้มีความกินดีอยู่ดีกว่าเดิม

นอกจากนี้ ยังมีอุตสาหกรรมชนิดอื่นอีกที่มีแนวโน้มของการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าได้ดียิ่งขึ้นเรื่อย ๆ และในอนาคตก็จะสามารถส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้เช่นกัน รัฐบาลทำการสนับสนุนให้มีการผลิตให้มีประสิทธิภาพขึ้น สินค้าอุตสาหกรรมดังกล่าวมีอยู่ด้วยกัน ๑๑ ชนิด ดังตารางที่ ๕ คือ

๑. คาร์บอนไดออกไซด์	๒. กรดเกลือ
๓. ไนโตรเจน	๔. ผงซักฟอก
๕. ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม	๖. เบียร์
๗. ไม้อัด	๘. หลอดไฟฟ้า
๘. น้ำตาล	๑๐. ยางนอกของรถจักรยานยนต์
๑๑. ยางนอกของรถยนต์	

ส่วนสินค้าอุตสาหกรรมที่ไม่สมควรจะให้มีการส่งเสริมให้ทำการผลิตต่อไปอีกเพราะเป็นการผลิตไม่คุ้มกับทุน และเป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากรธรรมชาติโดยเปล่าประโยชน์
คังตารางที่ ๑๓ ใต้แก่

๑. สารส้ม	๒. กระจกแผ่น
๓. แฉนเหล็กชุบสีบุก	๔. รถบรรทุกและรถอื่น ๆ
๕. กรดกำมะถัน	๖. ยากลอง
๗. ปุ๋ยเคมี	๘. ยางนอกของรถแทรกเตอร์

รัฐบาลควรที่หันไปส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อการทดแทนการนำเข้าได้ผลิต และพยายามส่งเสริมเพื่อการส่งออก อุตสาหกรรมใดที่เราไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตก็พอกก็ควรที่จะเลิกควรจะให้มีการผลิตเฉพาะที่ตนมีความชำนาญ ไม่เป็นการสมควรที่ประเทศเราจะต้องทำการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมทุก ๆ ชนิดขึ้นภายในประเทศ เพราะไม่เป็นการฉลาดที่จะกระทำการเช่นนั้น อันจะเป็นหนทางนำไปซึ่งความไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ตามแผนพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ

อีกประการหนึ่งนั้น การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้านั้นมิได้ขึ้นอยู่กับระดับการคุ้มครองจากอากรขาเข้าเพียงอย่างเดียว แต่ยังคงขึ้นอยู่กับปัจจัยอย่างอื่น ๆ ซึ่งผู้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ได้ทำการศึกษาวิจัยเนื่องจากอยู่นอกขอบเขตของวิทยานิพนธ์ปัจจัยอื่น ๆ เหล่านี้อาจจะมีดังต่อไปนี้

๑. ขนาดของการลงทุนขยายกิจการผลิตและผลประโยชน์จากการผลิตขนาดใหญ่ (economies of scale)
๒. วัตถุดิบที่ใช้ประกอบการผลิต
๓. ระดับของวิทยาการ (technology) ที่ใช้ และสภาพการให้ประโยชน์แก่บุคคลภายนอกระหว่างอุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ (external economies)
๔. มูลค่าต่อนหน่วยเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ต่อบุคคล

ตารางที่ ๑๓

ตารางแสดงการผิตเพื่อลดแผนการนำเขาของสินค้าอุตสาหกรรมบางชนิดที่เป็นการผิตไม่คุ้มทุน ระหว่างปี ๒๕๑๐-๒๕๑๔

ประเภทของอุตสาหกรรม	แบบของการวิเคราะห์	๒๕๑๐	๒๕๑๑	๒๕๑๒	๒๕๑๓	๒๕๑๔
สารส้ม (เมตริกตัน)	GIS	-	-๔๕.๕๕	-๒๗.๘๔	๘๘.๗๗	๑๑๔.๒๐
	IR	-	-๐.๐๕๓๑๕	-๐.๐๒๔๔๖	๐.๐๒๒๓๔๐	๐.๐๑๙๑๓๕
	GIS/m ₀ (A ₁)	-	-๐.๓๐	-๐.๓๕	๐.๕๗	๐.๕๔
	GIS	-	๒๓.๒๖	๓๓๑.๔๘	๒๕๖.๓๓	๓๖๑.๔๐
กระดาษแผ่น (เมตริกตัน)	IR	-	๐.๐๐๖๐๒๘	๐.๐๓๘๔๑	๐.๐๒๔๑๔๗	๐.๐๓๓๕๓๐
	GIS/m ₀ (A ₁)	-	๐.๐๖	๐.๗๑	๐.๕๗	๐.๗๒
	GIS	-	๒,๐๖๖.๓๗	๑,๘๘๑.๕๗	-๑,๗๕๘.๒๐	-๓,๘๘๘.๑๖
แผ่นเหล็กชุบสังกะสี (เมตริกตัน)	IR	-	-๑.๘๙๑๑๑๘	๓.๙๔๑๒๖๓	-๐.๔๕๘๑๘๒	-๐.๖๑๒๗๐๐
	GIS/m ₀ (A ₁)	-	๐.๐๖	๐.๐๕	-๐.๐๕	-๐.๐๕
	GIS	-	-๔๖.๙๑	๑๖.๗๓	-๔๕.๑๘	-๗.๕๘
กระดาษกะดาษ (เมตริกตัน)	IR	-	-๐.๐๑๕๓๕๗	๐.๐๐๒๕๗๓	-๐.๐๑๑๑๕๓	-๐.๐๐๒๑๕๒
	GIS/m ₀ (A ₁)	-	-๐.๗๘	๐.๒๒	-๐.๗๐	-๐.๑๒
	GIS	-	-๐.๗๘	๐.๒๒	-๐.๗๐	-๐.๑๒

ตารางที่ ๑๓ (ต่อ)

ประเภทของอุตสาหกรรม	แบบของการวิเคราะห์	๒๕๑๐	๒๕๑๑	๒๕๑๒	๒๕๑๓	๒๕๑๔
ปุ๋ยเคมี (เมตริกตัน)	GIS	-	๑๖,๕๓๘.๕๖	๒๑,๔๕๕.๐๖	๓๑,๘๙๕.๐๖	๓๙,๐๐๖.๖๖
	IR	-	๑,๕๖๒.๐๘	๑,๒๓๘.๙๓	๑,๐๕๘.๖๖	๑,๐๕๘.๖๖
	GIS/m ₀ (A ₁)	-	๐.๐๕	๐.๐๕	๐.๐๕	๐.๐๕
ยาแดง (กิโลกรัม)	GIS	-	๕๖๙.๕๕	๑,๒๔๕.๐๘	๑,๒๔๕.๐๘	๑,๓๑๖.๑๕
	IR	-	๐.๐๕๕๖๑	๐.๒๖๓๕๖๑	๐.๒๖๓๕๖๑	๐.๒๖๓๕๖๑
	GIS/m ₀ (A ₁)	-	๐.๒๐	๐.๕๕	๐.๕๕	๐.๕๕
รถบรรทุกและรถจักรยานยนต์ (คัน)	GIS	-	๒,๕๕๘.๒๕	๕,๕๕๖.๙๕	๕,๕๕๖.๒๐	๑,๐๕๕.๓๕
	IR	-	๑๓,๕๕๖.๖๖	๕,๕๕๖.๖๖	๑,๐๕๕.๓๕	๑,๐๕๕.๓๕
	GIS/m ₀ (A ₁)	-	๐.๑๐	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕
ยางนอกของรถแทรกเตอร์ (เส้น)	GIS	-	๕๕๖.๕๖	๑,๕๕๖.๕๖	๑,๕๕๖.๕๖	๑,๕๕๖.๕๖
	IR	-	๒,๕๕๖.๕๖	๑,๕๕๖.๕๖	๑,๕๕๖.๕๖	๑,๕๕๖.๕๖
	GIS/m ₀ (A ₁)	-	๐.๐๕	๐.๐๕	๐.๐๕	๐.๐๕

ปี ๒๕๑๐ เป็นปีฐาน
ที่มาของข้อมูล: คำนวณจากแบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์.

สาเหตุหรือปัญหาที่ทำให้การผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า
ของประเทศไทยไม่ได้รับผลสำเร็จเท่าที่ควร

การผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าของประเทศไทยยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร
ก็เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ คือ

๑. ประชาชนยังขาดความเป็นชาตินิยมอยู่ มักนิยมใช้สินค้าที่มาจากต่างประเทศ และกำลังจะหลงลืมวัฒนธรรมดั้งเดิม พร้อมทั้งหันไปนิยมวัฒนธรรมแบบตะวันตก ไม่สนใจต่อสินค้าที่ผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าภายในประเทศ โดยเฉพาะในสังคมของกลุ่มผู้มีรายได้สูง
๒. นโยบายสำหรับการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าของประเทศไทยยังไม่มีการวางแผนกันโดยละเอียดพอ ซึ่งรัฐบาลจะต้องวางโครงการที่กว้างขวาง และมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนในการเลือกประเภทอุตสาหกรรมที่จะส่งเสริม และอาจจะต้องเสียค่าใช้จ่ายมากในการที่จะทำให้สินค้าอุตสาหกรรมที่ผลิตขึ้นได้ภายในประเทศเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายสำหรับชนทุกชั้น
๓. การที่ประเทศไทยเคยเป็นประเทศที่ส่งสินค้าเข้ามาใช้เป็นเวลานาน จึงทำให้มีนิสัยในการบริโภคเฉพาะค่านิยมที่อยู่ตลอดเวลา จึงไม่ค่อยชอบทำการผลิตขึ้นเอง แต่ในปัจจุบันนี้ นิสัยแบบนี้ค่อย ๆ เปลี่ยนไปเมื่อประชาชนมีการศึกษาค้นคว้า วิจัยการสมัยใหม่เข้ามา มีบทบาทในด้านการผลิตมากขึ้น

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกเป็นปัญหาสำหรับการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าอีกหลายประการ ซึ่งอาจจะกล่าวถึงโดยแยกออกเป็น

๑. ปัญหาทางด้านขนาดของการลงทุนและผลประโยชน์จากการผลิตขนาดใหญ่ การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ ของประเทศไทยนั้นมักจะต้องพบกับปัญหาการขาดแคลนเงินทุน ทำให้การผลิตทำได้ไม่เต็มที่เพราะต้องใช้ทุนเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะทุนหมุนเวียนมีไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นอุปสรรคขัดขวางความเจริญก้าวหน้าของการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเป็นอย่างมาก รัฐบาลจึงสมควรที่จะแก้ไขภาวะที่เป็นอยู่นี้โดยให้ความช่วยเหลือในด้านกาให้เงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ อันจะนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมตามเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้กว้างไว้

นอกจากนี้การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ ภายในประเทศมักจะต้องมีการ
เข้าร่วมทุนกับต่างชาติ ซึ่งในการร่วมทุนดังกล่าว ผู้ผลิตฝ่ายไทยจะได้รับผลประโยชน์ในเรื่อง
ของเทคนิคการผลิต ซึ่งคนไทยยังขาดความรู้ความชำนาญอยู่มาก และได้รับผลประโยชน์ทาง
ด้านการส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ จึงกล่าวได้ว่า การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมของ
ประเทศที่มีการผลิตขนาดใหญ่จะทำให้เกิดผลิตสินค้าได้เป็นจำนวนมาก เกิดการประหยัดใน
ต้นทุนการผลิต แต่การผลิตนั้นก็ยังคงอาศัยทุนและพึ่งชาวต่างประเทศอยู่เป็นส่วนใหญ่

๒. ทางด้านวัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบการผลิต ถ้าสามารถใช้วัตถุดิบที่ผลิตขึ้นได้
ภายในประเทศ ก็จะเป็นผลดี ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำกว่าที่จะสั่งซื้อมาจากต่างประเทศ แต่ก็มี
ปัญหาทางด้านปริมาณอันเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวขึ้นลงของราคา ปัญหาด้านคุณภาพ เป็นต้น

ปัญหาทางด้านปริมาณของวัตถุดิบ คือความไม่เพียงพอกับความต้องการของโรงงาน
ถ้าโรงงานตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันหลายโรงงาน ก็จะเกิดการแย่งชิงวัตถุดิบกัน อันจะทำให้
ให้ราคาของวัตถุดิบสูงขึ้น และวัตถุดิบพวกสินค้าเกษตรก็ต้องใช้เวลาอันยาวนานในการปลูก จึง
จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลจะส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่จะใช้เป็นวัตถุดิบให้มีการปลูกอย่าง
ทันสมัย และมีปริมาณเพียงพอที่จะใช้ในการป้อนโรงงานอุตสาหกรรม มีใช้ทางคมนาคม
อย่างเดียว ทางด้านพืชสัตว์ก็เช่นเดียวกัน เช่น การผลิตนมข้นหวานยังขาดนมสดและไขมัน
สัตว์ที่จะใช้ในการป้อนโรงงาน จึงต้องทำการสั่งซื้อมาจากต่างประเทศเพื่อทำการผลิต

ปัญหาทางด้านคุณภาพของวัตถุดิบมีความสำคัญต่อการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมต่าง ๆ
อยู่อย่างมาก ยิ่งถ้าต้องส่งไปแข่งขันขายในตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะการที่จะให้สินค้า
อุตสาหกรรมของตนเป็นที่นิยมของผู้บริโภคก็ต้องอาศัยคุณภาพของสินค้าเป็นสำคัญ

การแก้ปัญหาวัตถุดิบต้องเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตรให้เป็นการผลิตแบบสมัย
ใหม่ ถูกต้องตามหลักวิชานั้น จำเป็นจะต้องช่วยเหลือในด้านเงินทุนก่อนอื่นใด เพราะส่วนใหญ่
เกษตรกรมักจะยากจน ซึ่งจะต้องทำการแก้ไขอย่างรวดเร็ว เพราะปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบ
คุณภาพไม่ตรงกับความต้องการ และปัญหาราคาวัตถุดิบขาดเสถียรภาพ เป็นอุปสรรคต่อการ
ผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้าอย่างมาก

๓. ปัญหาทางด้านเกี่ยวกับความรู้วิชาการทางเทคนิคต่าง ๆ อุตสาหกรรมการผลิต เพื่อทดแทนการนำเข้านั้นมีลักษณะ เช่นเดียวกับอุตสาหกรรมประเภทอื่น ๆ ที่เป็นผลก่อให้เกิด การสร้างงานให้คนทำ โดยได้รับความช่วยเหลือเพิ่มพูนความรู้ด้านวิชาการและความชำนาญ ในการจัดองค์การ เช่น มีการส่งผู้ทำงานในโรงงานไปฝึกอบรมยังต่างประเทศตามแขนงวิชา การต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความรู้ทางวิชาการสมัยใหม่ เมื่อกลับมาแล้วก็จะถ่ายทอดความรู้ให้ แก่ผู้ร่วมงานคนอื่น ๆ ต่อไป แรงงานภายในประเทศก็จะมีความรู้ความชำนาญเพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องมีการจ้างผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาช่วยในด้านการผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้า ด้วย

ดังนั้น การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ มักจะเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ จึง ต้องอาศัยความรู้ทางเทคนิคเพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิต แต่ก็มีบางอุตสาหกรรมมีขนาดเล็ก การ ผลิตในบางส่วนจึงไม่สามารถที่จะนำเอาเทคนิคการผลิตที่ทันสมัยจริง ๆ มาใช้ได้ เช่นการผลิต ปู่เค็มของประเทศไทยที่มีการขาดทุนอยู่เสมอ และประชาชนไม่นิยมใช้ สาเหตุของการขาด ทุนก็เพราะกิจการยังขาดความชำนาญ ขาดการประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงงานต่าง ๆ ขาดการ ร่วมมือกันระหว่างอุตสาหกรรมการผลิตที่ไว้ตัวคู่กัน รวมทั้งการสนับสนุนทางการเงินจาก สถาบันทางการเงินของประเทศไทยในการพัฒนาอุตสาหกรรมอีกด้วย

สำหรับคนงานชาวไทยที่มีโอกาสที่จะได้รับการส่งเสริมให้ไปฝึกฝนงานนั้นมีอยู่น้อย มาก เจ้าของทุนมักจะไม่ค่อยสนับสนุน โดยทั่วไปโรงงานที่มีการลงทุนจากต่างประเทศก็มักจะ ค่าเนนการโดยใช้วิศวกรและผู้จัดการจากต่างประเทศเสียเป็นส่วนใหญ่ ไม่ค่อยใช้แรงงาน คนไทย แต่แรงงานประเภทที่ไม่ต้องมีความชำนาญ (unskill labor) มักจะใช้แรงงานที่ เป็นคนไทย.

หนทางที่จะแก้ไขก็คือ อุตสาหกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นจะต้องค่อย ๆ พยายามเรียนรู้ ในการปฏิบัติงานและการควบคุมกิจการต่าง ๆ เพื่อให้การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อทดแทน การนำเข้ามีขนาดการผลิตที่ใหญ่ วิชาการศึกษาใหม่ และมีการร่วมมือร่วมใจกันระหว่าง อุตสาหกรรมการผลิตต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน โดยรัฐบาลให้การสนับสนุน รวมทั้งสถาบันทาง การเงินที่จะช่วยส่งเสริมทางด้านวิชาการใหม่ ๆ ด้วย

๔. การขาดแคลนคนงานทางด้านวิศวกรรมวิจัย งานทางด้านที่เกี่ยวกับการ วิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ ยังมีอยู่น้อยมาก งานวิเคราะห์ วิจัยที่สำคัญได้แก่การวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น และการใช้ประโยชน์ จากสินค้าที่ผลิตขึ้นมา และถ้าสามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ก็จะเป็นประโยชน์ในด้านการตลาด แก่อุตสาหกรรมเหล่านี้ ในทางตรงกันข้าม ประเทศที่พัฒนาแล้วก็พยายามค้นคว้าหามาทั้งทาง ด้านกำลังเงินและกำลังคนเพื่อวิจัยหาสิ่งทดแทนมาใช้ในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ ที่ราคาถูกลงและมีปริมาณแน่นอน ซึ่งจะเป็นปัญหาสำหรับประเทศกำลังพัฒนาที่จะต้องเผชิญกับ การผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้า และเพื่อการส่งออกไปแข่งขันกับตลาดต่างประเทศที่ พยายามผลิตสินค้าในราคาถูก ประเทศไทยยังผลิตในต้นทุนที่สูงกว่าที่สั่งมาจากต่างประเทศ ก็จะทำให้มีการเลิกผลิตสินค้าอุตสาหกรรมชนิดนั้น ๆ แล้วหันมาซื้อจากต่างประเทศที่ขายใน ราคาถูกลงกว่า ก็จะเป็นผลเสียต่อประเทศอย่างมาก ในที่สุดการแก้ไขด้านการขาดดุลการค้า และดุลการชำระเงินก็ต้องยืดยาวออกไปอีก เศรษฐกิจของประเทศก็มีแต่จะทรุดหนักลง ถ้ายังไม่รีบเร่งแก้ไขเสียแต่บัดนี้ ซึ่งยังไม่สายจนเกินไปที่จะกระทำ เพราะถ้าการผลิตของ อุตสาหกรรมชนิดใดยังมีประสิทธิภาพการผลิตต่ำอยู่ ก็จะเป็นเหตุทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ไม่อาจ ผลิตแข่งขันกับต่างประเทศได้ ต้องหันมาผลิตเพื่อขายภายในประเทศ แต่ความต้องการของ ตลาดภายในประเทศยังมีขอบเขตจำกัด เมื่อการขายภายในประเทศของแต่ละโรงงานไม่มาก พอตามกำลังการผลิต ทำให้ต้นทุนการผลิตกลับสูงขึ้นอีก เป็นต้น

๕. ตลาดการเงินของประเทศ ในด้านที่เกี่ยวกับสถาบันทางการเงินของ ประเทศไทยนั้น ยังอำนวยความสะดวกให้กับองค์การธุรกิจเพื่อประกอบการอุตสาหกรรมนั้น

ยังไม่มากเท่าที่ควร การให้เครดิตของธนาคารยังอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่เคร่งครัดบางอย่าง ซึ่งเป็นการไม่สะดวกต่อผู้ที่นำไปลงทุนก่อตั้งธุรกิจอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจขนาดเล็กมักจะได้รับเงินกู้ภายในวงเงินที่น้อยมาก ไม่พอกับการลงทุนและต้องเสียค่าดอกเบี้ยสูงมาก ทำให้ไม่สามารถจะทำการลงทุนเพราะรายได้ไม่คุ้มกับทุนที่เสียไป

ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องพยายามแก้ไขข้อบกพร่องนี้ โดยพยายามให้สถาบันทางการเงินให้ธุรกิจประกอบอุตสาหกรรมกู้ยืมเงินไปลงทุนในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ และเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของการให้กู้เงินเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ที่มาขอกู้เพื่อไปลงทุนทางอุตสาหกรรมบ้าง และในเวลาอันใกล้นี้ แหล่งเงินกู้ที่ให้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำได้แก่ ธนาคารแห่งเอเชีย หรือที่ธนาคารโลก ซึ่งเป็นสถาบันการเงินระหว่างประเทศ

๖. ตลาดภายในของประเทศแคบเกินไป เมื่อการผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้าของประเทศสำหรับสินค้าอุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ เจริญเต็มที่แล้ว ภายหลังก็จะเกิดการลดน้อยถอยลง ทั้งนี้เพราะว่าตลาดภายในประเทศแคบเกินไปเนื่องจากประชากรมีรายได้ต่ำ ทำให้สินค้าเหลืออยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น เมื่อการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าของประเทศมาถึงขั้นนี้แล้ว รัฐบาลจะต้องรีบทำการแก้ไขโดยเปลี่ยนจากนโยบายเพื่อทดแทนการนำเข้า เปลี่ยนมาเป็นการผลิตเพื่อการส่งออก เพื่อทำการระบายสินค้าออกไปขายยังต่างประเทศ อันเป็นหนทางที่จะหลีกเลี่ยงมิให้การผลิตภายในประเทศต้องหยุดชะงักอันเนื่องมาจากอุปทานของการผลิตมีมากกว่าความต้องการของประชาชนภายในประเทศ แต่การหาตลาดในต่างประเทศก็มักจะถูกขัดขวางจากประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งมักจะทุ่มขายสินค้าของตนในราคาที่ถูกลงกว่าประเทศที่กำลังพัฒนา แนวทางที่ประเทศกำลังพัฒนาจะแก้ไขได้คือ ต้องทำการผลิตสินค้าของตนไปขายในราคาถูกลงและคุณภาพต้องมีมาตรฐานทัดเทียมกับต่างประเทศด้วย ถ้าสามารถหาตลาดต่างประเทศได้ ก็จะเป็นสิ่งที่ทำให้การผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าประสบผลสำเร็จไปได้โดยตลอด และนำไปสู่การได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศด้วยในที่สุด

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการผลิตของสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้าจะประสบกับอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การผลิตทดแทนการนำเข้าไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร จึงควรที่จะมี

มาตรการต่าง ๆ เพื่อการแก้ไข และการผลิตจะได้มีประสิทธิภาพดี และสามารถทำการส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ นำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ในปัจจุบันนี้การผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้ามีอยู่หลายชนิดซึ่งได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน แต่ยังไม่เป็นนโยบายที่กำหนดไว้โดยเด่นชัด ยังขาดการประสานร่วมมือกันขององค์กรต่าง ๆ ทั้ง สถาบันทางคานเศรษฐกิจ สถาบันทางการเงิน ตลอดจนสถาบันการวิจัยต่าง ๆ สถานศึกษาฝึกอบรมให้แรงงานมีความรู้ความสามารถตามวิชาการสมัยใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้การผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและจะได้สอดคล้องกับนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ ๓ นั้น ประเทศไทยควรจะได้มีการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. ต้องศึกษาถึงสินค้าขาเข้าของอุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ทราบถึงตลาดและโอกาสที่จะดำเนินการตามแผนที่วางไว้ได้ เนื่องจากมีสินค้าชนิดใหม่ ๆ สั่งเข้าประเทศมาเรื่อย ๆ สามารถจะทำการผลิตได้ภายในประเทศหรือไม่ ตลอดจนสินค้าที่เคยผลิตทดแทนการนำเข้าได้แล้ว ก็จะต้องพยายามส่งเสริมเพื่อการส่งออกเพราะผลิตมานานแล้วย่อมมีประสิทธิภาพในการผลิต มีความชำนาญในการผลิตตามวิทยาการสมัยใหม่ ต้นทุนในการผลิตก็จะต่ำ ซึ่งจะสามารถส่งไปขายแข่งในตลาดต่างประเทศได้ โดยพยายามรักษาคุณภาพของการผลิตให้เท่าเทียมกับต่างประเทศไว้ให้ได้

๒. รัฐบาลต้องพยายามเลิกอุดหนุนการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมที่ไม่สามารถทำการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าได้ และหันมาส่งเสริมเฉพาะที่ผลิตทดแทนได้ดี เพื่อป้องกันการสูญเสียเปล่าของทรัพยากรธรรมชาติ เป็นการผลิตตามความชำนาญเฉพาะอย่างแบบ comparative advantage และควรมีมาตรการในเรื่องนี้อย่างเด่นชัด ไม่จำเป็นต้องส่งเสริมทุก ๆ อุตสาหกรรม และอาจให้มีการนำเข้าประเทศใบบ้าง เพื่อป้องกันการผลิตที่ผูกขาด ถ้ามีการส่งเสริมจากรัฐบาลเกินควร

๓. ในด้านอัตราการลดหย่อนภาษีอากรสำหรับสินค้าที่ผลิตได้ภายในประเทศ ควรจะต้องมีการพิจารณาอย่างถี่ และถ่าเล็กใช้โดยเร็วไต่จะยิ่งดี เพราะจะทำให้อุตสาหกรรมต่าง ๆ ไม่พยายามปรับปรุงการผลิตให้ดีขึ้น เพราะถ้าปรับปรุงดีขึ้นแล้วรัฐบาลจะเลิกช่วยเหลือ จึงมักทำการผลิตไปเรื่อย ๆ ไม่กระตือรือร้น ซึ่งนับว่าเป็นผลเสียต่อเศรษฐกิจ ทำให้เศรษฐกิจทางด้านอุตสาหกรรมไม่เจริญเท่าที่ควร หรือเจริญเติบโตในอัตราช้า หลังจากผ่านระยะเริ่มแรกของการก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรมไปแล้ว

๔. ต้องศึกษาถึงจำนวนการเสนอขายของวัตถุดิบภายในและปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งอาจจะนำไปสู่โครงการอุตสาหกรรมบางอย่างเพื่อตลาดส่งออกและตลาดภายในประเทศ

๕. ศึกษาถึงการผลิตของสินค้าอุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ เพื่อทราบถึงโอกาสในการขยายการผลิตหรือทำการคักแปลงชนิดของอุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วกับวิทยาการสมัยใหม่ เพื่อเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น สำหรับเป็นลู่ทางในการส่งออกในอนาคต

๖. ประเมินคุณค่าของแผนงานในการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีอยู่ ทั้งนี้ เพราะอาจจะมีช่องทางที่จะก่อตั้งอุตสาหกรรมแบบใหม่ซึ่งสามารถได้รับประโยชน์จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าว

๗. สังเกตจากประสบการณ์ของประเทศอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะเป็นความจริงที่เกี่ยวที่ประเทศบางประเทศมีสภาพคล้ายกัน ซึ่งจะช่วยให้เห็นการตั้งอุตสาหกรรมแบบเดียวกันซึ่งยังไม่เคยสร้างขึ้นมาก่อนภายในประเทศไทย

๘. ควรจะมีการกำหนดนโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าขึ้นโดยเฉพาะ และอย่างเหมาะสม เพื่อให้การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมของประเทศเรามีประสิทธิภาพ และไม่จำเป็นต้องพึ่งสินค้าจากต่างประเทศอยู่ตลอดเวลา อันจะช่วยแก้ไขด้านการขาดดุลการค้าและดุลย์การชำระเงิน ตลอดจนความเป็นไทยของตนเองด้วย

๙. เพื่อให้ประชาชนภายในประเทศมีความคิดในทางเป็นชาตินิยม ในกว่าที่จะส่งเสริมให้มีการซื้อสินค้าที่ผลิตขึ้นได้ในประเทศ รัฐบาลควรมีมาตรการควบคุมคุณภาพของ

สินค้า ตลอดจนระดับราคาให้อยู่ในสภาพที่ประชาชนภายในประเทศพอใจ และมีความสามารถที่จะซื้อได้ในราคาไม่แพงจนเกินไป และมีคุณภาพพอแข่งขันกับสินค้าจากต่างประเทศได้

ข้อเสนอแนะดังกล่าวอาจจะมีข้อผิดพลาดก็ได้ แต่ผู้ทำการวิจัยคาดหมายเอาเองว่าควรจะเป็นเช่นนี้ และอาจจะแตกต่างไปจากความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิอื่น ๆ ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของแต่ละท่านที่จะเห็นด้วยหรือไม่เท่านั้น.